

This question paper contains 3 printed pages]

O—06—2017

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

M.A. (First Year) (Distance Education) EXAMINATION

MAY/JUNE, 2017

राज्यशास्त्र

Paper-I

(राजकीय सिद्धांत आणि विश्लेषण)

(Monday, 8-5-2017)

Time : 10.00 a.m. to 1.00 p.m.

Time— Three Hours

Maximum Marks—80

N.B. :— (i) पहिला प्रश्न अत्यावश्यक आहे.

(ii) प्रत्येक प्रश्नाला समान गुण आहेत.

(iii) एकूण प्रश्न चार आहेत.

1. वस्तुनिष्ठ प्रश्न (अत्यावश्यक) :

(अ) एका वाक्यात उत्तरे लिहा :

5

(1) एकसत्तावादी सार्वभौमत्वाचे समर्थन कोणी केले ?

(2) ब्रिटनमध्ये कोणत्या सनदेमुळे लोकशाहीचा उगम झाला.

(3) रूसो या विचारवंताने कोणत्या स्वातंत्र्याचे समर्थन केले ?

(4) कोणत्या सिद्धांतामध्ये राजा हा 'ईश्वराचा प्रतिनिधी' मानला जातो.

(5) 'स्पिरिट ऑफ लॉज' (Spirit of Laws) हा ग्रंथ कोणी लिहिला ?

(ब) रिकाम्या जागा भरा :

5

(1) ब्रिटनचा राजा हे पद.....अधिसत्तेचा प्रकार आहे.

(2) कल्याणकारी राज्यासाठी.....शासनपद्धती आवश्यक आहे.

(3).....हे भारतीय संसदेचे 'वरिष्ठ सभागृह' आहे.

(4) मॅकिव्हलीने आपले विचार.....या देशाच्या अनुभवावरून मांडले.

(5).....या वर्षी बांगलादेशाची निर्मिती झाली.

P.T.O.

(क) योग्य पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा :

5

- (1) .....या राजकीय विचारवंताला 'राज्यशास्त्राचा जनक' असे म्हणतात.
- (a) प्लेटो (b) रूसो
(c) लास्की (d) आरिस्टॉटल
- (2) जनतेची सत्ता हा .....यांना एक भ्रमच वाटतो.
- (a) मार्क्सवादी (b) हिंदुत्ववादी
(c) समाजवादी (d) अभिजनवादी
- (3) "अपेक्षित परिणाम घडवून आणण्याची क्षमता म्हणजे सत्ता होय." असे .....या विचारवंताचे मत होते.
- (a) लॉस्वेल (b) बर्डर्ड रसेल
(c) रॉबर्ट ढाल (d) जॉर्ज कॅटलिन
- (4) भारतामध्ये ..... हा नामधारी शासनप्रमुख' मानला जातो.
- (a) पंतप्रधान (b) राष्ट्रपती
(c) मुख्यमंत्री (d) उपपंतप्रधान
- (5) .....या विचारवंताने सकारात्मक स्वातंत्र्याचे समर्थन केले.
- (a) हॅरोल्ड लास्की (b) थॉमस हॉब्ज
(c) हर्बर्ट स्पेन्सर (d) रिकार्डो

(ड) 'अ' स्तंभ व 'ब' स्तंभातील वाक्याच्या जोड्या लावा :

5

'अ' स्तंभ

'ब' स्तंभ

- (1) लोकशाही (अ) इंग्लंड
(2) नाझीवाद (ब) इटाली
(3) राजेशाही (क) भारत
(4) साम्यवाद (ड) जर्मनी
(5) फॅसीझम (ई) चीन

2. खालीलपैकी **एका** प्रश्नाचे उत्तर विस्तारित स्वरूपात लिहा (शब्दमर्यादा 3000 ते 4000) : 20
- (1) सार्वभौमत्वाचा अर्थ सांगून त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.
  - (2) 'कल्याणकारी राज्य' यावर निबंध लिहा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची संक्षिप्त स्वरूपात उत्तरे लिहा (शब्दमर्यादा 1500 ते 2000) : 20
- (1) लोकशाहीची वैशिष्ट्ये लिहा.
  - (2) स्वातंत्र्य ही संकल्पना स्पष्ट करा.
  - (3) राजकीय सिद्धांताचे स्वरूप विशद करा.
  - (4) सत्तेची साधने (आधार) थोडक्यात लिहा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही **चार**वर संक्षिप्त टिपा लिहा : 20
- (1) अधिसत्ता—वैशिष्ट्ये
  - (2) न्याय—प्रकार
  - (3) राजकीय सिद्धांत—महत्व
  - (4) लोकशाही—गुणदोष
  - (5) राजकीय विकास—लक्षणे
  - (6) सार्वभौमत्व—अनेकसत्तावाद.